

HANDBOK FÖR CIVILSAMHÄLLETS SAMVERKAN VID KRISER

En modell baserad på erfarenheter från samarbetet mellan
Rädda Barnen, Röda Korset och Riksföreningen Sveriges
Stadsmissioner under flyktingmottagandet hösten 2015.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

CHECKLISTA	5
INLEDNING	7
SAMMANHANG	9
FLERA HUMANITÄRA KATASTROFER I EU:S NÄROMRÅDE	9
HÖSTEN 2015 I SVERIGE	9
REGERINGENS STÖD TILL CIVILSAMHÄLLET	10
DEN POLITISKA PROCESSEN	12
LÄRDOMAR AV HÖSTENS SAMARBETE	14
BEHOVET AV INSATSLEDNING	14
SPRÅKKUNSKAPER AVGÖRANDE	14
TA TILLVARA PÅ KOMPETENSEN OCH ENGAGEMANGET	14
POSITIVA ERFARENHETER	15
MODELL FÖR SAMVERKAN INOM CIVILSAMHÄLLET	17
SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	22
REFERENSLISTA	23

CHECKLISTA

7 steg för en effektiv samverkan inom civilsamhället vid humanitära insatser:

1. Bilda ett nätverk som bygger på gemensamma grundläggande värderingar. Utforma en övergripande avsiktsförklaring om samarbete.
2. *Rapid response* – Genomför gemensamt en första lägesbild och behovsanalys. Tillsätt en insatsgrupp om situationen är akut.
3. *Förberedande organisering* – Utforma ett samarbetsavtal som beskriver den gemensamma inriktningen för insatsen samt varje organisations åtagande.
4. *Förankrat ledarskap* – Utse insatsledning som har ett tydligt mandat att vid behov fatta snabba beslut.
5. *Kontinuerlig förbättring av insatsen* – Se till att engagera och ta vara på kompetensen och energin hos målgruppen under hela insatsen. Följ upp insatsen löpande i dialog med målgruppen och anpassa utifrån förändrade behov. Styrgruppen genomför fortlöpande risk- och konsekvensanalyser tillsammans med insatsledning.
6. *Avveckla eller permanenta verksamheten* – Fatta beslut om verksamheten ska avvecklas eller övergå till en permanent verksamhet beroende på hur de fortsatta behoven ser ut.
7. *Gemensam utvärdering* – Genomför en gemensam utvärdering av samtliga organisationer som deltagit i insatsen efter det att styrgruppen fattat beslut om att insatsen ska avslutas.

SOCCER

care®

+2.50m←

INLEDNING

Under 2015 sökte sig över 163 000 människor på flykt till Sverige, det största antalet sedan andra världskriget. I denna unika situation fick civilsamhället en mycket betydelsefull roll. Insamlingar av mat och kläder genomfördes via sociala medier och många öppnade sina hem för nyanlända.

I oktober slöt Stockholms stad, Stockholms Stadsmission, Röda Korset och Rädda Barnen en överenskommelse om ett samarbete kring ett korttidsboende för barnfamiljer på flykt. Tiden var mycket kort från det att vi fattade beslut om att öppna boendet till det att boendet stod redo att ta emot människor på flykt. Ett intensivt arbete med att inreda boendet, rekrytera personal, ordna måltider, utarbeta scheman och rutiner sattes igång. Tack vare en unik samverkan mellan flertalet organisationer kunde vi hjälpa många av de som var på flykt. Engagemanget från civilsamhället var stort. Organisationer som Muslim Aid, Islamic Relief, IOGT-NTO, Refugees Welcome Stockholm, Frälsningsarmén, Läkare i Världen, Equmenia och Svenska kyrkan samt flera församlingar i Stockholm bidrog alla med sina insatser, kompetenser och engagemang.

Mycket i arbetet gick bra, men mycket hade också kunnat göras annorlunda om rätt förutsättningar och bättre rutiner funnits på plats. På grund av den alltmer restriktiva hållningen i det svenska flyktingmottagandet, exempelvis genom återinförda gränskontroller, har antalet människor som flyr till Sverige minskat. Inom en snar framtid kan antalet människor på flykt till Sverige dock förväntas öka igen. Nu är därför en bra tid för utvärdering och eftertanke.

Denna handbok är framtagen för att vi på Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner, Röda Korset och Rädda Barnen vill ta vara på de kunskaper och erfarenheter som samarbetet under hösten 2015 resulterade i. Denna handbok syftar till att underlätta en effektiv samverkan inom civilsamhället vid liknande händelser som den i höstas.

Handboken presenterar en modell för samverkan inom civilsamhället. Modellen ska hjälpa organisationer som ämnar samverka att skapa struktur och bättre förutsättningar för sitt samarbete. Den ska hjälpa till att undvika parallella strukturer som försvårar arbetet samt hjälpa till att samordna kommunikationen gentemot myndigheter. Modellen syftar även till att hjälpa samverkande organisationer att utnyttja sina gemensamma resurser på ett så effektivt sätt som möjligt. Modellen är generisk och ska kunna användas som stöd när civilsamhället snabbt behöver genomföra en större humanitär insats. Vår modell ska således ses som en möjlig mall som kan anpassas utifrån olika scenarier och medverkande organisationer.

Vår förhoppning är att denna handbok ska vara ett användbart redskap för alla organisationer som kan och vill bidra med sina unika kompetenser och resurser nästa gång Sverige står inför en liknande situation som den hösten 2015.

Marika Markovits
Ordförande
Riksföreningen
Sveriges stadsmissioner

Ola Mattsson
Chef för Sverigeprogrammet
Rädda Barnen

Anna Carlstedt
Ordförande
Röda Korset

SAMMANHANG

Flera humanitära katastrofer i EU:s närområde

Sommaren 2015 rasade inbördeskriget i Syrien för fjärde året i rad och stridigheterna intensifierades när Ryssland intervenerade militärt. Dödstalen är osäkra, men uppskattningsvis har mellan 250 000 och 470 000 människor mist livet under det hittills fem år långa kriget.¹ Samtidigt påbörjades motoffensiven mot Daesh/IS i Irak och hundratusentals människor flydde från stridigheterna i nordvästra Irak. Antalet människor på flykt från Afghanistan och Somalia låg på fortsatt höga nivåer. Under flera år hade människor flytt till områden i och kring Syrien, Irak och Afghanistan. I Turkiet uppgick antalet människor på flykt till nästan två miljoner.

De redan överbefolkade flyktinglägren kunde inte ge plats åt alla människor och en ny migrationsrutt etablerades därför mellan Turkiet och Grekland. Med små, oftast osäkra båtar, färdades människor över Egeiska havet. Över en miljon personer sökte sig till EU under 2015, fler än 3 700 dog i sina försök att korsa Medelhavet. I tusentals samlades människor i Grekland, som sedan länge inte klarat av att hantera situationen. Från Grekland vandrade människor i milslånga kolonner i hopp om att ta sig norrut inom EU för att där söka asyl.

Hösten 2015 i Sverige

Hösten 2015 kommer att gå till historieböckerna som en av de mest omvälvande perioderna i svensk politik. Den 3 september spreds bilden på den livlöse treårige syriske pojken Alan Kurdi över hela världen. Reaktionerna var kraftfulla och såväl myndigheter som civilsamhället världen över rustade sig för att möta alla de som flydde undan krig och förtryck. I september sökte mer än 24 000 personer asyl i Sverige, mer än dubbelt så många som månaden innan. På sociala medier kom initiativ och upprop från privatpersoner och på centralstationerna i Sveriges större städer samlades volontärer för att ta emot de som var på flykt. Engagemanget som allmänheten och civilsamhället visade hösten 2015 saknar motstycke. Tidningen Fokus utsåg

”volontären” som årets svensk 2015, och sammanfattade på så sätt det rådande samhällsklimatet.

I oktober 2015 gick Migrationsverket ut med en prognos om att minst 160 000 människor förväntades söka asyl i Sverige innan året var slut. Året därpå förväntades sig myndigheten minst 135 000 asylsökande. Detta innebar att Migrationsverkets, och därmed regeringens, budget för flyktingmottagandet skulle överstigas med 29 miljarder, och resultera i en total kostnad för migrations- och flyktingpolitiken på över 70 miljarder.

Den 12 oktober hade Sverige tagit emot fler asylansökningar än någonsin tidigare. I Stockholm påbörjades en av de största svenska humanitära insatserna i modern tid. På centralstationen i Stockholm fanns flera organisationer på plats för att möta upp människorna på flykt, däribland etablerade organisationer, så som Röda Korset, men även flera nystartade initiativ.

Antalet människor på flykt ökade för varje dag som gick och situationen blev allt mer ansträngd. Svenska myndigheter har tidigare klarat av att hantera ett stort flyktingmottagande, men hösten 2015 innebar en ny och unik situation. Förhållandevis få av de ankommande sökte asyl i Sverige utan var i stället på genomresa till ett annat land. Migrationsverket ansvarar inte för boende för de som inte söker asyl, och därmed saknades ett tydligt myndighetsansvar för de nyanlända. Detta gällde många barnfamiljer. Konsekvensen blev att det svenska flyktingmottagandet sattes under hårt tryck.

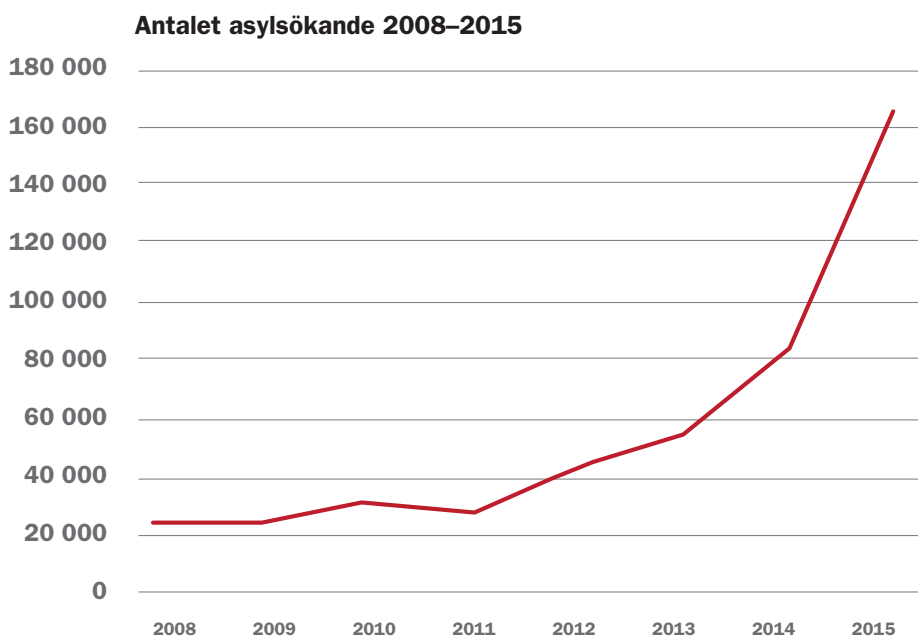
Stockholms stad riskerade därtill att inte leva upp till socialtjänstlagens krav om att beakta vad hänsynen till barnets bästa kräver. Som en nödlösning öppnades i början av oktober ett korttidsboende i tomma skollokalerna i Älvsjö genom en överenskommelse mellan Stockholms stad och Stockholms Stadsmission i samarbete med Röda Korset och Rädda Barnen. Boendet hade till en början 300 platser och var avsett som transitboende för barnfamiljer. Stockholms Stadsmission ansvarade för driften av boendet, Rädda Barnen bevakade barnperspektivet och anordnade aktiviteter

¹ The Syrian Centre for Policy Research. 2016. Confronting Fragmentation 2015.

för barnen medan Röda Korset erbjöd sjukvårdsrådgivning, migrationsrådgivning och medmänskligt stöd. Den 20 oktober beslutade vi att flytta transitboendet till nya lokaler i Värberg och antalet platser minskade från 300 till 90.

Den 20 november omvandlades transitboendet i Värberg till ett evakueringsboende för barnfamiljer som sökt asyl och som väntade på plats i Migrationsverkets asylboenden.

Sammantaget sökte 162 887 personer asyl i Sverige under 2015, en kraftig ökning från året innan då 81 301 personer sökte asyl. De flesta asylsökande var medborgare i Syrien, Afghanistan, Irak, Somalia och Eritrea. Två tredjedelar av de asylsökande 2015 sökte asyl mellan augusti till december. Över 33 000 ensamkommande barn anvisades av Migrationsverket till kommuner runt om i Sverige.

Figur 1. En kraftig ökning av antalet asylsökande under 2015 jämfört med tidigare år. Källa: Migrationsverket

Regeringens stöd till civilsamhället

För att hantera den svåra situation som uppstått beslutade regeringen den 1 oktober att ge Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag att på nationell nivå samordna ansvariga aktörers hantering av den rådande flyktingsituationen, samt att ta fram nationella lägesbilder med information till samtliga inblandade parter. För att stötta civilsamhället beslutade regeringen även att utbetala ett stöd om 10 miljoner till Röda Korset. Stödet syftade till att stärka organisationens roll och det civila samhällets hantering av flyktingsituationen. Medlen skulle användas för att bedriva, organisera och samordna hjälpverksamhet för människor på flykt i Sverige. Medlen syftade även till att stödja och ta tillvara det frivilliga engagemang som fanns. Röda Korset skulle samverka med andra organisationer i genomförandet av detta och tog då initiativ till att bjuda in Rädda Barnen och Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner i arbetet.

Under hösten gjordes ytterligare försök från regeringen

att samordna flyktingmottagandet och att föra dialog med civilsamhällets organisationer. I november 2015 tog till exempel Kulturdepartementet initiativ till en nationell dialog med fokus på flyktingmottagandet.² Regelbundna möten hölls med inbjudna representanter från berörda myndigheter och organisationer i civilsamhället. I dessa samtal fick civilsamhället möjlighet att berätta om sina utmaningar, hur civilsamhället ansåg att de kunde bidra till ett bra svenskt flyktingmottagande och lyfta eventuella problem i samverkan med myndigheter. Samtidigt fick myndigheterna möjlighet att lyssna, informera om aktuella behov och delge civilsamhället sina synpunkter. Genom denna dialog kunde en bättre samordning ske samtidigt som en ny form av samråd mellan civilsamhälle och myndigheter kunde prövas.³ Initiativet ligger i linje med den nationella överenskommelse för samverkan som slöts 2008 mellan regeringen, Sveriges Kommuner och Landsting samt omkring 80 idéburna organisationer inom det sociala området.⁴

² Regeringskansliet. 2015. Kraften som finns hos det civila samhället och alla frivilliga volontärer som hjälper vid flyktingmottagande.

³ Regeringskansliet. 2015. Sakråd kan stärka regeringens kontakter med det civila samhället.

⁴ Överenskommelsen. 2016. www.overenskommelsen.se 2016-04-13

Överenskommelsens sex principer:

Självständighet och oberoende

De idéburna organisationerna arbetar självständigt efter sin egen värdegrund. De ska kunna var kritiskt granskande och fritt framföra sina åsikter.

Dialog

Alla människor är beroende av vad det offentliga samhället beslutar och gör. De idéburna organisationerna hjälper till att ge röst åt människors åsikter och tankar. När regeringen och de idéburna organisationerna har en god dialog och förtroende för varandra får regeringen bra underlag för sina beslut. Dialogen måste vara anpassad efter lokala och regionala förutsättningar. Det är bra om organisationer och offentlig sektor gör egna, lokala överenskommelser där de har sin verksamhet.

Kvalitet

Den verksamhet som offentlig sektor, privata företag och idéburna organisationer har ska hålla hög kvalitet. Verksamheterna ska vara tillgängliga för alla. Det ska gå att jämföra olika verksamheter och se hur de utvecklas. Därför är det viktigt med bra metoder för att kunna mäta och förbättra kvaliteten. När idéburna organisationer utför tillståndspliktig verksamhet på uppdrag av den offentliga sektorn ska organisationerna följa de krav som uppdragsgivaren har och de krav som står i lagen.

Långsiktighet

De idéburna organisationernas arbete är viktigt för hela samhället. Därför måste de kunna arbeta och planera på lång sikt. De ska kunna arbeta med hållbar utveckling som grund.

Öppenhet och insyn

För att den offentliga sektorn och de idéburna organisationerna ska kunna arbeta och ha förtroende för varandra är det viktigt att de är öppna mot varandra och har tillgänglig information. Men öppenheten får inte innebära negativa konsekvenser för brukare, frivilliga, anställda eller andra som jobbar åt organisationerna.

Mångfald

I en demokrati har alla människor rätt att kunna påverka sin vardag. Många organisationer arbetar med att bryta utanförskap. Organisationerna erbjuder gemenskap till dem som är ensamma eller känner sig utanför i samhället. Med mångfald menar vi också att det ska finnas idéburna organisationer i samhället som har olika värdegrunder och som arbetar på olika sätt. Alla idéburna organisationer ska ha verksamheter som bygger på demokratiska värden.

Källa: <http://www.overenskommelsen.se>

Den 11 december beslutade regeringen att ytterligare stärka civilsamhällets insatser i flyktingmottagandet med 200 miljoner som fördelades till studieförbunden, idrottsrörelsen, trossamfunden och ideella organisationer. Villkoret för pengarna var att de skulle användas till att stärka organisationernas kapacitet i insatser för asylsökande och arbetet med etablering av nyanlända. Resurserna skulle användas för att omhänderta frivilligt engagemang, skapa uthållighet i engagemanget samt främja samverkan och samordning mellan organisationer. Respektive organisation fick även i uppdrag att verka för att medlen så effektivt som möjligt skulle nå verksamheter i alla berörda delar av landet. Röda Korset tilldelades 34 miljoner, Rädda Barnen 12 miljoner och Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner 10 miljoner av dessa 200 miljoner.

Trots dialog och tillskjutna medel, både till civilsamhälle och kommuner, hade det svenska flyktingmottagandet svårigheter att möta det stora antalet människor som sökte sig till Sverige. I oktober slog Migrationsverket larm, mer än hälften av de runt 1 900 ensamkommande flyktingbarn som kommit till Trelleborg den senaste tiden hade försvunnit. Samtidigt kom alarmerande nyhetsrapporteringar om bränder på befintliga eller blivande asylboenden. Den inledningsvis stora entusiasmen kring flyktingmottagandet började mattas av och tongångarna blev hårdare, både bland politiker och allmänhet.

Den politiska processen

Den 23 oktober nådde samtliga riksdagspartier utom Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet en överenskommelse om den svenska migrationspolitiken. Överenskommelsen var en tydlig skärpning av flyktingpolitiken – bland annat skulle vuxna utan barn under en treårsperiod beviljas tillfälliga, i stället för permanenta, uppehållstillstånd. Detta kritiserades hårt av de som menade att tillfälliga uppehållstillstånd försvårar integrationen. Samtidigt krävde regeringen att EU skulle fördela de asylsökande mer jämnt inom unionen, ett krav som än idag inte hör sammats.

I början av november krävde delar av oppositionen ett generellt flyktingstopp⁵ samtidigt som justitieministern gick ut i media och sa att "gränsen för Sverige är nådd".⁶ Den 12 november införde Sverige gränskontroller mot Danmark och Tyskland. Den 21 november utökades gränskontrollerna till att innefatta all färjetrafik till Sverige. På en presskonferens den 24

november meddelade statsminister Stefan Löfven och vice statsminister Åsa Romson att Sveriges migrationspolitik nu tillfälligt skulle anpassas till minikrav enligt EU-rätten och internationella konventioner – en mycket hård skärpning av svensk flyktingpolitik. Regeringen hänvisade till att myndigheter och kommuner hade svårt att hantera mottagandet på ett säkert sätt och att Sverige inte längre kunde garantera tak över huvudet för de som kom hit. Samtidigt slog MSB larm om att viktiga samhällsfunktioner inte klarade av påfrestningarna. Mot denna bakgrund föreslog regeringen en rad åtgärder för "att skapa ett andrum för svenskt flyktingmottagande."⁷

Bland annat föreslogs att samtliga skyddsbehövande, förutom kvotflyktingar, ska beviljas tillfälliga uppehållstillstånd i stället för permanenta. Regeringen ville även begränsa möjligheterna till anhöriginvandring för skyddsbehövande med tidsbegränsade tillstånd och skärpa försörjningskraven för dessa. Dessutom föreslog regeringen att det inte ska vara möjligt att bevilja uppehållstillstånd till övriga skyddsbehövande. Regeringen beslutade också att bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen/särskilt ömmande omständigheter ska ersättas med en bestämmelse som ger en begränsad möjlighet att bevilja uppehållstillstånd när det krävs för att Sverige ska uppfylla sina internationella förpliktelser.⁸

Regeringens förslag genomfördes i flera etapper. Lagen om särskilda åtgärder vid allvarig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet trädde i kraft den 21 december 2015. Lagen gav regeringen befogenhet att införa ID-kontroller vid transporter med buss, tåg och passagerarfartyg till Sverige från en annan stat. Regeringen beslutade om ännu en förordning med specifika bestämmelser om ID-kontroller vid resor till Sverige från Danmark. Förordningen infördes den 4 januari 2016 och är giltig i sex månader. Den kan även förlängas ytterligare, efter en karenstid på två veckor, om regeringen bedömer att det finns skäl för det.⁹

Regeringen började även förbereda ett förslag om att helt stänga Öresundsbron från all trafik, men efter kritik från Lagrådet backade man från förslaget.

Enligt FN:s flyktingkonvention från 1951 med 1967 års tilläggsprotokoll, vilka Sverige har undertecknat, har människor som är hotade och inte har möjlighet att få skydd inom sitt land rätt att söka asyl i ett annat land.¹⁰

⁵ Svenska Dagbladet. 2015. M kräver flyktingstopp vid gränsen. 2015-11-09

⁶ Dagens Nyheter, Morgan Johansson: Gränsen för Sverige är nådd. 2015-11-24

⁷ Regeringskansliet. 2015. Regeringen föreslår åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktingmottagande.

⁸ Ibid

⁹ Regeringskansliet. 2015. Frågor och svar: Lag och förordning om identitetskontroller vid allvarig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet.

¹⁰ Migrationsverket. 2016. Asylregler. 2016-04-13

I april 2016 backade regeringen delvis efter tung kritik från flera remissinstanser och genomförde en del detaljändringar. Man föreslog bland annat att vissa tillfälliga uppehållstillstånd förlängs till 13 månader så att personer kan omfattas av socialförsäkringsförmåner i Sverige. Man föreslog också att personer under 25 år beviljas permanent uppehållstillstånd vid försörjning enbart om de har fullgjort en gymnasieutbildning eller motsvarande.¹¹ Detta efter kritik att unga med tillfälligt uppehållstillstånd annars skulle pressas att avbryta sin utbildning för att skaffa sig ett jobb så att de kan

få permanent uppehållstillstånd.¹² Dessutom föreslog regeringen att en möjlighet för anhöriginvandring och för barn att få permanent uppehållstillstånd införs i vissa särskilda fall. Detta regelverk föreslås träda i kraft den 20 juli 2016 och gälla i tre år.¹³

I Migrationsverkets regleringsbrev för 2016 begärde regeringen en "höjd ambitionsnivå" vad gällde åldersbedömningar av asylsökande barn.¹⁴ Man utesluter inte möjligheten att införa medicinska åldersbedömningar av barn, ett förslag som varit hårt kritiserat.

¹¹ Regeringskansliet. 2016. Förslag om att tillfälligt begränsa möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

¹² Svenska Dagbladet. 2016. "Det här är det tuffaste jag gjort i politiken på 20 år". 2016-04-06

¹³ Regeringskansliet. 2016. Förslag om att tillfälligt begränsa möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

¹⁴ Expressen. 2016. Regeringen pressar på för åldersbedömning. 2016-01-31

Kritik mot regeringens utkast till lagrådsremiss

Regeringens föreslagna ändringar av lagstiftningen fick stor kritik, bland annat av Röda Korset och Rädda Barnen, samt flera myndigheter och andra civilsamhällesorganisationer. Bland annat framfördes följande kritik i några av de remissvar som inkom med anledning av regeringens lagrådsremiss Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (mars 2016):

- Regeringens förslag kring förändringar av den svenska migrationspolitiken är mycket bristfälliga, såväl i hur de underbyggs som i vilka konsekvenser de riskerar att leda till.
- Som bland annat Röda Korset har påtalat, finns det anledning av rikta stark kritik mot införandet av tidsbegränsade uppehållstillstånd och begränsningar av rätten till familjeåterförening, då det kommer att leda till allvarliga humanitära konsekvenser. Regeringens åtgärd att införa omfattande ID-kontroller riskerar att inskränka asylrätten, och är en allvarlig utveckling mot ett mindre humant samhälle.
- Röda Korsets bedömning är att förslagen riskerar att bryta mot Sveriges folkrättsliga förpliktelser, vilket innebär kostsamma konsekvenser för stora delar av det svenska samhället och inte uppfyller det behov av tydliga och sammanhållna lösningar som de utmaningar som Sverige står inför har.
- Rädda Barnen vänder sig mot den totala avsaknaden av ett barnrättsperspektiv i förslaget.
- Som bland annat Rädda Barnen påtalat, saknar utkastet en barnkonsekvensanalys, något som ska göras i enlighet med artikel 3 i Barnkonventionen och som tydliggörs i den allmänna kommentaren nr 14 från FN:s kommitté för barnets rättigheter (FN:s Barnrättskommitté).
- Vidare saknar utkastet tydliga referenser till FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen), som är ett av de internationella åtaganden som Sverige har, och som regeringen, i utkastet, säger sig använda som måttstock för vilken nivå lagen ska utformas efter. Många av förslagen i utkastet går stick i stäv med Barnkonventionens bestämmelser, dess anda och hur den, enligt FN:s Barnrättskommitté, ska tolkas.

LÄRDOMAR AV HÖSTENS SAMARBETE

I detta avsnitt utvärderar vi samarbetet mellan våra tre organisationer under hösten 2015. Samverkan skedde på flera håll i landet, i olika former och i olika omfattning. Utgångspunkten för detta avsnitt är dock det korttidsboende för barnfamiljer som vi drev i Stockholm. Vi beskriver vilka delar av insatsen som fungerade bra och vilka delar som hade kunnat fungera bättre om vi hade haft bättre rutiner på plats. Den samverkansmodell som vi presenterar i nästa kapitel baseras till stor del på de lärdomar och erfarenheter som vi fått av vårt samarbete.

Behovet av insatsledning

En av de viktigaste lärdomarna vi dragit av insatsen är det stora behovet av en insatsledning med ett strategiskt helhetsansvar. Det är av yttersta vikt att det finns **en** funktion som håller ihop insatsen, leder det operativa arbetet och ansvarar för att rutiner upprätthålls.

Insatsledningen behöver ha huvudansvaret för ansvarsfördelningen och effektiviteten i verksamheten samt att insatsen, vid behov, förbättras, utifrån behov och förändringar i omvärlden. Det hade också underlättat om insatsledningen ansvarade för gemensamma utbildningar för volontärer och andra som deltog i insatsen. Genom gemensamma utbildningar hade vi skapat och bibehållit en gemensam målbild för insatsen och därmed skapat en tydligare bild av hur vi gemensamt når syftet med insatsen för samtliga volontärer och medarbetare. Med bättre utbildningar på plats hade vi också lyckats upptäcka och bättre hantera de fall där nyanlända for illa på ett eller annat sätt. En insats av denna sort kräver rätt utbildad personal, tydliga riktlinjer samt en strukturerad kvalitetssäkring.

Språkkunskaper avgörande

En annan utmaning var att språkkunskaperna i våra organisationer – hos de anställda, volontärerna och de frivilliga – var bristfällig. Detta, jämte brist på inhyrda tolkar, skapade språkbarriärer som i sin tur riskerade att skapa missförstånd, irritation och ineffektivitet. För att vara bättre förberedda i en liknande framtida situation behöver våra organisationer, och troligtvis

många andra inom civilsamhället, se över sin rekrytering av anställda och volontärer så att språkkompetenserna matchar framtida behov. Detta arbete bör ske på strategisk nivå.

Däremot förtjänar flexibiliteten i våra organisationer att lyftas fram. När vi insåg de språkmässiga begränsningarna så lyckades vi att, på relativt kort tid och utan större problem, rekrytera personal med nödvändiga språkkunskaper. Vi var också flexibla i utformningen av verksamheten. Under loppet av två veckor startade verksamheten först i en lokal, för att sedan kort därefter flytta till en annan, när vi insåg att den ursprungliga lokalen var överdimensionerad. Vi förändrade därefter inriktningen i flera steg – från transitboende (under den tid människor reste genom Stockholm utan att söka asyl) till evakueringsboende (när Migrationsverket hade svårt att ordna platser på ordinarie asylboende). Båda dessa former ställde särskilda krav på verksamhetens rutiner, bemanning och fokus. På transitboendet vistades barnfamiljer i max tre dygn, medan de boende på evakueringsboendet i flera fall bodde kvar i cirka två månader. Under den senare perioden, då familjer stannade en längre period, blev behovet av dagliga och strukturerade aktiviteter allt viktigare. Detta behov möttes bland annat av besök på öppna förskolor och utflykter tillsammans med volontärer. Med hjälp av två nyanlända lärare kunde vi till och med anordna en tillfällig skola i boendet.

Ta tillvara på kompetensen och engagemanget

Ett utvecklingsområde är just hur vi tar tillvara målgruppens egna kompetens och engagemang. I stället för att möjliggöra för de ankommande att delta i planerandet och genomförandet av arbetsuppgifter, till exempel matlagning, städning och tvätt, utfördes detta arbete inledningsvis endast av volontärer och medarbetare. De boende hade sannolikt mått mycket bättre om de hade fått möjlighet att själva delta i arbetet. Vikten av att få delta och känna dig delaktig får aldrig underskattas. Vi måste bli bättre på att se potentialen i de människor som kommer till vårt land.

Med facit i hand ser vi också att vi inte heller lyckades fullt ut att ta vara på det stora engagemang som fanns hos alla de volontärer som ville bidra under insatsen.

Många, både privatpersoner och andra aktörer, erbjöd sig att bidra, men då deras bidrag inte låg inom ramen för traditionellt volontärsarbete hade vi ingen möjlighet att fullt ut kanalisera deras engagemang. Frågan om det spontana engagemanget är komplext. Under hösten frångick vi våra normala rutiner och massrekryterade volontärer. För att hantera det stora antalet frivilliga rekryterade vi genom att anordna öppna informationsmöten. Alla som kom och registrerade sig blev sedan utbildade volontärer. Många av de som sökte sig till oss gjorde det för att de verkligen ville hjälpa till, av övertygelse och engagemang. Andra sökte sig till oss i syfte att stävja sin oro, för att få information om vad som hände och vilka behov som fanns eller på annat sätt engagera sig på sina egna villkor. En lärdom vi dragit från höstens arbete med volontärer och frivilliga är därför hur viktigt det är med tydlighet kring roller och ansvar och att det finns en samsyn hos organisationerna i detta avseende.

En av de största utmaningarna under insatsen var logistiken. Detta berodde till stor del på att det på förhand inte fanns någon förberedelse och planering kring hur logistiken kring transporter, matservering, hantering av naturgåvor och liknande skulle organiseras. Exempelvis genomfördes logistiska "ad hoc" insatser där frivilliga och volontärer skjutsade ankommande till och från boendet. Inget av detta samordnades på ett säkert sätt. Vi såg också att de bristande rutinerna i logistiken innebar att säkerheten för de ankommande, i synnerhet för de mindre barnen som är särskilt utsatta, inte kunde garanteras.

I en krissituation vet vi att det finns många som vill engagera sig och göra en insats för sina medmänniskor. Men det finns även enstaka individer med motiv som handlar om att få kontakt med barn för oacceptabla syften. Därför är det särskilt viktigt i krissituationer att arbeta strukturerat och med fastställda rutiner för att

säkerställa att de som engageras i verksamheten, som volontärer eller anställda, arbetar för barnens bästa.

Positiva erfarenheter

Det finns dock flera positiva erfarenheter som är värda att framhålla efter höstens insats. I ljuset av att detta var en mycket snabbt sammansatt och omfattande insats, både humanitärt, resursmässigt och logistiskt, så lyckades vi förmedla en värdighet i mottagandet. Detta beror givetvis till stor del på att samtliga organisationer, utifrån våra olika kompetenser och erfarenheter, är vana vid att möta människor i kris. Med utgångspunkt i en tydlig gemensam värdegrund kunde vi möta de nyanlända med värdighet och respekt, för oss en av de viktigaste delarna i mötet med människor som är beroende av vår insats.

Våra organisationer hade också en tydlig uppdelning gällande kompetenserna i verksamheten. Stockholms stadsmission är särskilt vana vid att driva dygnet-runt-verksamhet/boende-verksamhet, Rädda barnen på att säkerställa barnens välmående och Röda Korset på att hantera sjukvårdsinsatserna på ett bra sätt. Vi gjorde det som varje organisation är bäst på helt enkelt. Vi lyckades också på ett framgångsrikt sätt förmedla till stockholmarna att deras gåvor, oavsett vilken av våra butiker som de lämnades in till, skulle komma de behövande till del.

Insatsen som Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner, Röda Korset och Rädda Barnen genomförde var i många avseenden framgångsrik och spelade en avgörande roll för många människor på flykt. Idag har antalet människor som söker sig till Sverige tillfälligt minskat, men civilsamhället och det offentliga måste stå beredda för att återigen klara av att bistå de människor som flyr till Sverige för att söka skydd från krig och terror. I nästa kapitel presenterar vi en modell för samverkan inom civilsamhället, baserat på de erfarenheter och kunskaper som höstens arbete givit oss.

MODELL FÖR SAMVERKAN INOM CIVILSAMHÄLLET

I denna del beskrivs samverkansprocessen i detalj i form av en 7-stegsmodell. Processen syftar till en effektiv samverkan inom civilsamhället vid situationer där det krävs snabba humanitära och koordinerade insatser. De olika stegen kan överlappa varandra både i tid och utförande.

Avsikten med samverkansprocessen är att den ska vara generisk och tillämplig i alla situationer, oavsett vilka ideella organisationer som ansluter sig till samarbetet. Denna process baseras på de lärdomar och erfarenheter som Stockholms Stadsmission, Röda korset och Rädda barnen fått efter flyktmottagandet i Stockholm hösten 2015. Förhoppningen är att civilsamhället med hjälp av denna modell ska stå bättre rustat nästa gång Sverige står inför en liknande utmaning.

Steg 1: Bilda ett nätverk som bygger på gemensamma grundläggande värderingar

Utvecklingen i vår omvärld tyder på att antalet människor på flykt tyvärr inte kommer att minska inom de närmaste åren. Så länge krigen och oroshärdarna fortgår kommer människor att söka sin tillflykt till Europa och Sverige. Genom internationella åtaganden är Sverige förpliktigt att hjälpa de som söker asyl i Sverige. Då är det vårt ansvar att ge människor som söker asyl skydd och försöka ge dem ett så bra mottagande som möjligt. Både det offentliga och civilsamhället måste således ha en grundläggande beredskap för att möta detta skyddsbehov. Ett första steg i denna beredskap är att bilda ett nätverk med de organisationer som kan och vill bidra. Nätverket utformar en övergripande avsiktsförklaring, ett "Memorandum of understanding" innehållande "kriterier för agerande" – det vill säga definierar situationer där samarbetet ska aktiveras. Nätverket utformar och förbereder också mallar för ett mer detaljerat samarbetsavtal. I detta arbete ingår att komma överens om gemensamma arbetsmetoder samt att skapa förståelse för skillnader i de olika organisationskulturerna.

Nätverket består av ledande funktioner från respektive organisation. För största möjliga engagemang och kontinuitet bör ordförandeskapet rotera mellan organisationerna. Hela samarbetet ska bygga på konsensus kring samverkansprocessen och beroende

på förutsättningar ska varje organisation kunna ta mer eller mindre ansvar och valfritt träda in eller ut ur olika funktioner. Alla bidrar utifrån egna förmågor, kapaciteter och expertkunskaper. Inom ramen för nätverket har man regelbundna möten, strukturer för omvärldsbevakning och gemensamma utbildningar. Utbildningarna är till för personal och volontärer, både nya och de med tidigare erfarenheter. Utbildningarna lyfter övergripande frågor såsom civilsamhällets roll i relation till andra aktörer likväl som fackkunskap och praktiska frågor om hur vi som representanter för dessa organisationer bemöter målgruppen på bästa sätt.

En annan viktig fråga för nätverket är dialog och samverkan med andra aktörer, både andra organisationer i civilsamhället och myndigheter på lokal, regional och nationell nivå. Framförallt gäller det frågor om krisberedskap.

Steg 2: Rapid response

Respektive organisation har på förhand utsett en funktion i form av en ansvarig samordnare som har mandat att besluta om nödvändiga åtgärder. Inom 48 timmar efter att fastslagna kriterier för agerande är uppfyllda etableras kontakt mellan samordnarna för respektive organisation som ingår i nätverket. Den som först uppmärksammar behovet sammankallar till ett första möte. En första lägesbild och behovsanalys genomförs gemensamt av de sammankallande. Om situationen är akut tillsätts en insatsgrupp som kan börja arbeta operativt ute i fält på en gång. I detta läge är det viktigt att samordna resursanvändandet för att skapa en så effektiv samverkan som möjligt.

Olika organisationer besitter olika kompetenser. I detta skede delas de olika arbetsuppgifterna upp och den organisation med bäst kompetens inom ett specifikt område tar ledarskap i uppgiften och ansvarar för genomförandet i samverkan med de övriga. Under insatsen hösten 2015 åtog sig Stockholms Stadsmission att bedriva dygnet-runt-verksamhet för ett transitboende då organisationen besitter den kompetens som krävs för detta. Röda Korset åtog sig att tillhandahålla samhällsinformation och sjukvårdsrådgivning då det ligger inom deras kompetens och Rädda Barnen utgick från sin särskilda kompetens och åtog sig att under insatsen bevaka barnperspektivet och att hålla i aktiviteter för barn.

Steg 3: Förberedande organisering

De sammankallande ansvarar för att aktivera det samarbetsavtal som nätverket sedan tidigare förberett. Samarbetsavtalet bör innehålla en gemensam inriktning för insatsen, varje organisations åtagande, vilka resurser som insatsen förväntas kräva budgetmässigt, rutiner för avstämning under den operativa insatsen, kriterier för avveckling, utvärderingsfrågor samt vem som har rätt att företräda organisationen i den förberedande organiseringen och framgent. Samarbetsavtalet signeras av respektive organisations firmatecknare eller motsvarande.

En gemensam styrgrupp utses därefter med representanter från alla organisationer som signerat samarbetsavtalet. Styrgruppen är ytterst ansvarig för det gemensamma arbetet och varje representant har mandat att fatta beslut å sin organisations vägnar samt att delegera arbetsuppgifter tillbaka till organisationen. Styrgruppen tar över ansvaret från den insatsgrupp som tillsattes, i det fall situationen bedöms vara akut. Respektive organisations sammankallande bör utgöra en del av styrgruppen. Styrgruppens medlemmar anger hur deras organisation kan bidra till att lösa en specifik utmaning och hur mycket resurser de kan avvara för detta. Styrgruppen hanterar även frågor som rör resurssättning och finansiering av insatsen. Det kan handla om tillgång till naturgåvor, volontärskap och förutsättningar för insamling. Finansieringen kan med fördel ske i samverkan med andra organisationer, men även med det offentliga genom exempelvis idéburet offentligt partnerskap¹⁵ eller det lokala näringslivet via sponsring.

¹⁵ Läs mer om idéburet offentligt partnerskap här: [Idéburet offentligt partnerskap. 2016. <http://www.socialforum.se/om-forum-2/ideburet-offentligt-partnerskap/>](http://www.socialforum.se/om-forum-2/ideburet-offentligt-partnerskap/)

I detta steg upprättas även rutiner för dokumentation och uppföljning. Ansvaret för att dokumentationen och uppföljningen sker strukturerat och regelbundet ligger på styrgruppen.

Som en central del i projektorganisationen skapas en arbetsgrupp som ansvarar både för den interna och externa kommunikationen. Internkommunikationen ska förse samtliga delar i verksamheten med uppdaterad information om den senaste händelseutvecklingen och prognoser för den kommande veckan och månaden. Den externa kommunikationen syftar dels till att kommunicera ett gemensamt budskap utåt, dels att på ett öppet och transparent sätt, via i synnerhet sociala medier, informera om verksamhetens uppdrag samt att underlätta för utomstående att engagera sig i insatsen.

I den förberedande organiseringen är det viktigt att komma överens om grundläggande rutiner, till exempel rutiner för att säkerställa att de som engageras i verksamheten, som volontärer eller anställda, arbetar för barns bästa. Ett grundläggande minimikrav är att ett utdrag från polisens belastningsregister lämnas in av personal och volontärer.

Steg 4: Förankrat ledarskap

Styrgruppen utser en insatsledning med ett tydligt mandat att vid behov fatta snabba beslut. Denna funktion/person behöver ha ett helhetsoperativt perspektiv, vilket innebär att ha en kontinuerlig helhetsbild av situationen, varje aktörs agerande samt eventuella svagheter och problem som påverkar

Minimum standard för 'Child Protection in Emergencies'

Rädda Barnen och många andra organisationer har fastställt rutiner och checklistor som det går bra att använda sig av. Internationellt är samlingsnamnet för arbete kring barns rätt till skydd i katastrofer, Child Protection in Emergencies (CPIE). I det humanitära arbetet som många organisationer är involverade i runt om i världen har en lång rad erfarenheter gjorts genom åren och system och rutiner har byggts upp för att stärka och utveckla de insatser som görs. I de minimum standards som har tagits fram kring barns rätt till skydd i katastrofer finns en rad praktiska och väldigt användbara tips och förhållningssätt som är giltiga och användbara också i Sverige.

<http://cpwg.net/minimum-standards/>

insatsen. Denna funktion ska ansvara för kontakten gentemot myndigheter, kommuner, länsstyrelser och andra aktörer, samtidigt som personen måste ha översyn av den operativa verksamheten. Beroende på storleken på insatsen behöver denna funktion vid behov delas av en eller flera personer.

Steg 5: Kontinuerlig förbättring av insatsen

Utifrån den specifika situationen och de behov som identifierats så tillsätts en projektorganisation med relevanta funktioner och arbetsgrupper, både operativa och de som arbetar mer strategiskt. Insatsledningen ansvarar för att dagligen eller veckovis, beroende på insatsens intensitet, samla projektorganisationens medlemmar till gemensamma avstämningar för att stämma av dels det pågående arbetet, dels hur organisationen lever upp till den gemensamma värdegrunden i sitt dagliga arbete. På dessa möten lyfts även frågor rörande metod och organisationskultur. På så sätt hålls alla involverade uppdaterade och förutsättningar för en "vi-känsla" skapas. Syftet med dessa avstämningar är därmed att både skapa kanaler för dialog mellan de som arbetar operativt och strategiskt med insatsen och att skapa en gemenskap inom projektorganisationen. Insatsledningen är ansvarig för den gemensamma samordningen för projektgruppen och ansvarar även för att personal och volontärer utbildas kontinuerligt för att på ett bra sätt klara av sina uppgifter.

En annan väsentlig del av projektorganisationen är logistiken, exempelvis kring transporter av

de ankommande. Ett organiserat och strukturerat arbete kring detta måste finnas på plats för att skapa säkerhet och trygghet för målgruppen.

I detta steg är det även viktigt att engagera målgruppen. Delaktighet bör vara ledordet för verksamheten. Det är viktigt att så snart som möjligt aktivera målgruppen för att ta vara på deras kraft och potential. De som har flytt från krig, terror och förföljelse kan visserligen ha traumatiska upplevelser i bagaget, men är i regel starka, självständiga människor som kan må mycket dåligt av att bli passiviserade genom att inte själva få laga sin egen mat eller tvätta sina egna kläder. I största möjliga mån bör verksamheten således sträva efter självhushåll och inte omhändertagande. Till verksamheten bör även knytas olika myndighetsfunktioner och frivilligarbete som underlättar de ankommandes integrering och förståelse för det svenska samhället, exempelvis svensklärare, arbetsförmedlingsverksamhet och liknande.

Insatsen ska kontinuerligt följas upp av styrgruppen. Till sin hjälp har de insatsledningen. Styrgruppen genomför risk- och konsekvensanalyser löpande för att på bästa sätt anpassa insatsen för att möta målgruppens behov och parera eventuella risker. Viktigt är att målgruppen får möjlighet att själva vara med och utvärdera insatsen, exempelvis via dialogmöten där målgruppens synpunkter samlas in. Styrgruppen utför löpande omvärldsbevakning och säkerställer i sina uppföljningar att insatsen möter de behov som finns.

Steg 6: Avveckla eller permanenta verksamheten

Beroende på hur de fortsatta behoven ser ut behöver det fattas beslut om verksamheten ska avvecklas eller övergå till en permanent verksamhet. Det är styrgruppen som bedömer och fattar beslut om verksamheten ska avvecklas enligt de "kriterier för avveckling" som utformats i samarbetsavtalet, eller om behoven ännu inte är tillgodosedda och fortsatt kräver en permanent verksamhet. Det bör finnas en stor flexibilitet vad gäller beslut om avveckling – behoven ska vara styrande och är de större för en annan typ av verksamhet/insats måste styrgruppen vara lyhörd inför det och anpassa insatserna därefter.

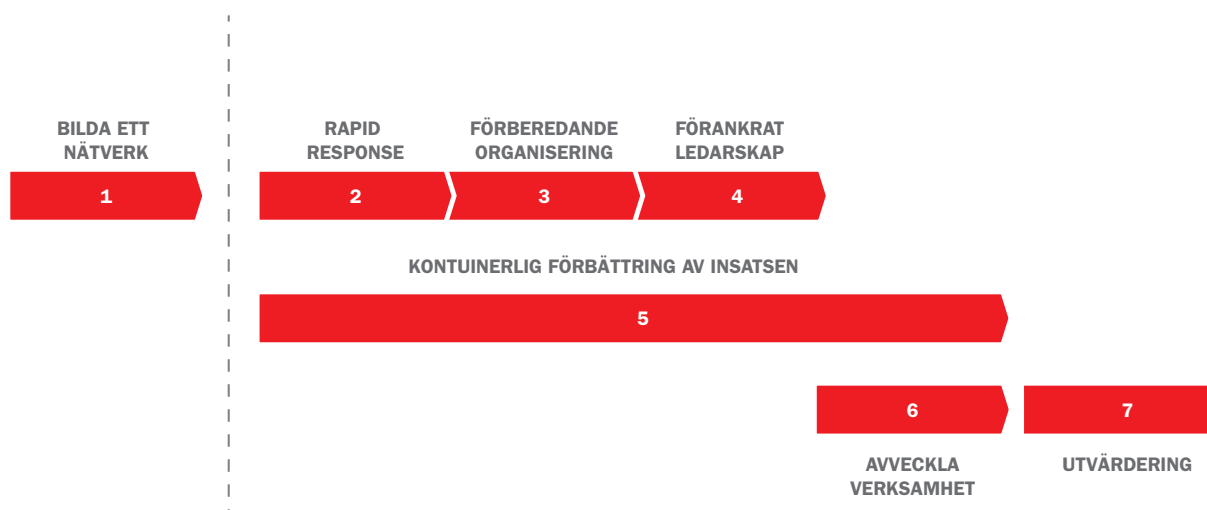
Steg 7: Gemensam utvärdering

Om och när styrgruppen fattar beslut om att insatsen ska avslutas bör det inom en månad genomföras en gemensam utvärdering av samtliga organisationer som deltagit i insatsen. Samtliga organisationer som deltagit i insatsen ges möjlighet att delta i en

gemensam workshop, vilken företrädesvis leds av en utomstående part för att på bästa sätt driva samtalet framåt och för att på ett utvecklande sätt utvärdera insatsen.

I utvärderingen bör bland annat dessa frågor diskuteras:

- Hur såg informationsflödet ut, fick samtliga deltagare tillgång till kontinuerlig och relevant information?
- Användes resurserna på ett effektivt sätt och kom varje organisations kompetens till användning på bästa sätt?
- Hur fungerade samordningen på strategisk nivå?
- Hur fungerade samordningen på operativ nivå?
- Var kommunikationen mellan den strategiska och operativa nivån tydlig?
- Engagerades målgruppen i tillräckligt stor utsträckning?
- Hur har målgruppen utvärderat insatsen?
- Vad fungerade bäst under insatsen?
- Vad fungerade sämst under insatsen?
- Hur har eventuella risker avvägrats/hanterats?

Figur 2. Samverkansmodell för organisationer inom civilsamhället.

SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

För att hantera det extraordinära läge som det svenska flyktingmottagandet stod inför under hösten 2015 fick civilsamhället tillfälliga medel från regeringen. Det offentliga klarade inte själva av situationen. Den massiva mobiliseringen inom civilsamhället var historisk. Med hjälp av sociala medier kunde allmänheten både följa händelseutvecklingen och bidra i mottagandet. Både från politiskt håll och på tjänstemannanivå framhövdes civilsamhällets ovärderliga insatser.

Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner, Röda Korset och Rädda Barnen startade tillsammans med Stockholms stad under hösten 2015 ett unikt samarbete då vi öppnade ett korttidsboende för barnfamiljer på flykt. Finansieringen av boendet stod i huvudsak Stockholms stad för. Anslagen från regeringen hjälpte samtliga våra organisationer att på ett bättre sätt hantera våra insatser runt om i landet, men nackdelen med kortsiktiga finansieringar är att det är svårt att bygga något hållbart och beständigt på engångsinsatser. Behoven upphör inte när pengarna tar slut. För att säkerställa att civilsamhället ska klara av att vara en stark och självständig aktör som bistår och kompletterar det offentliga i krissituationer behövs en långsiktig och varaktig finansiering. Detta är något som civilsamhället har efterfrågat länge och nu – mer än någonsin – är det hög tid att låta civilsamhällets ansvar matchas med nödvändiga anslag i regeringens budget.

Parallellt med detta välkomnar vi en fortsatt, kontinuerlig dialog om civilsamhällets roll i relation till det offentligas ansvar samt en fortsatt dialog om balansen mellan rollen som röstbärare och utförare. Vi är övertygade om att både civilsamhället, myndigheter, och framförallt de människor som var i behov av hjälp, hade tjänat på en bättre samverkan mellan samhällets samtliga aktörer. Dialogen och samverkan mellan det offentliga och civilsamhället måste fokusera på specifika sakfrågor, på vad som kan förbättras och effektiviseras vad gäller exempelvis rutiner för mottagande, och i mindre utsträckning på generella diskussioner om samverkan.

Mot bakgrund av de kunskaper och erfarenheter som höstens arbete gett oss är våra rekommendationer till de organisationer inom civilsamhället som vill bistå vid en större humanitär insats att:

- **Så fort som möjligt** skapa en gemensam bild av händelseutvecklingen och hur ni avser att reagera på den uppkomna situationen. Detta baserat på en gemensam värdegrund som alla organisationer inom ramen för samarbetet står bakom. Utnyttja det faktum att olika organisationer besitter olika kompetenser. Var ödmjuka inför att det är behoven som måste stå i centrum, inte prestigen i insatsen eller i organisationerna.
- **Identifiera en nyckelfunktion** i form av en insatsledning som har strategiskt och operativt helhetsansvar för det arbete som ska utföras. För att verksamheten ska flyta på så effektivt och ändamålsenligt som möjligt är det en förutsättning att den person, eller de personer, som innehar funktionen har insyn både i den operativa verksamheten och samtidigt arbetar strategiskt och proaktivt. Den här personen måste ha förtroende i alla organisationer och mandat att besluta om nödvändiga åtgärder.
- **Ta vara på engagemanget** hos både de volontärer och frivilliga som vill bidra samt hos målgruppen. Uppmuntra egna initiativ som bidrar till mångfald och konstruktiva lösningar. Var positiv till olika typer av samverkan, både traditionella samverkansformer och via sociala medier. Försök hitta strukturer och format för att kanalisera den goda viljan. Se målgruppen som är i centrum för insatsen, de kan bidra på många olika sätt.

REFERENSLISTA

Dagens Nyheter, Morgan Johansson: Gränsen för Sverige är nådd. <http://www.dn.se/nyheter/politik/morgan-johansson-gransen-for-sverige-ar-nadd/> Publicerat 5 november 2015. Hämtat 2016-04-13

Expressen, Regeringen pressar på för åldersbedömning. <http://www.expressen.se/nyheter/regeringen-pessar-pa-for-aldersbedomning/> Publicerat 31 januari 2016. Hämtat 2016-04-13

Idéburet offentligt partnerskap. <http://www.socialforum.se/om-forum-2/ideburetoffentligt-partnerskap/> Hämtat 2016-04-13

Migrationsverket, Asylregler. <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Att-ansoka-om-asyl/Asylregler.html> Hämtat 2016-04-13

Regeringskansliet, Regeringen föreslår åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktingmottagande. <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/11/regeringen-foreslar-atgarder-for-att-skapa-andrum-for-svenskt-flyktingmottagande/> Publicerat 24 november 2015. Hämtat 2016-04-13

Regeringskansliet, Frågor och svar: Lag och förordning om identitetskontroller vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet. <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/12/fragor-och-svar-lag-och-forordning-om-identitetskontroller-vid-allvarlig-fara-for-den-allmanna-ordningen-eller-den-inre-sakerheten-i-landet/> Publicerat 18 december 2015. Hämtat 2016-04-13

Regeringskansliet, Kraften som finns hos det civila samhället och alla frivilliga volontärer som hjälper vid flyktingmottagande. <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/11/kraften-som-finns-hos-det-civila-samhallet-och-alla-frivilliga-volontarer-som-hjalper-vid-flyktingmottagande/> Publicerat 5 november 2015. Hämtat 2016-04-13

Regeringskansliet, Förslag om att tillfälligt begränsa möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/04/forslag-om-att-tillfalligt-begransa-mojligheten-att-fa-uppehallstillstand-i-sverige/> Publicerat 6 april 2016. Hämtat 2016-04-13

Regeringskansliet, Sakråd kan stärka regeringens kontakter med det civila samhället. <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/12/sakrad-kan-starka-regeringens-kontakter-med-det-civila-samhallet/> Publicerat 17 december 2015. Hämtat 2016-04-13

Svenska Dagbladet, "Det här är det tuffaste jag gjort i politiken på 20 år". <http://www.svd.se/andringarna-i-regeringens-migrationslinje-presenteras/om/svenskt-flyktingmottagande> Publicerat 6 april 2016. Hämtat 2016-04-13

Svenska Dagbladet, M kräver flyktingstopp vid gränsen. <http://www.svd.se/m-vill-stoppa-asylosokande-vid-gransen> Publicerat 9 november 2015. Hämtat 2016-04-13

The Syrian Centre for Policy Research, Confronting Fragmentation 2015. <http://scpr-syria.org/publications/policy-reports/confronting-fragmentation/> Publicerat 11 februari 2016. Hämtat 2016-04-13

Överenskommelsen. www.overenskommelsen.se Hämtat 2016-04-13

© Riksföreningen Sveriges Stadsmisioner

Text: Victoria Engman-Broadley,
Riksföreningen Sveriges Stadsmisioner
& Paues Åberg Communications

Referensgrupp: Stockholms Stadsmission,
Rädda Barnen & Röda Korset.

Foto: iStockPhoto

Tryck: Taherg Media Group